

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

Granskningsrapport
Östhammars kommun

KPMG AB

2019-04-15

Antal sidor 16

Östhammars kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

2019-04-15

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
1.1	Räkenskaperna och årsredovisningen	2
1.2	Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte och revisionsfråga	4
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod och avgränsningar	4
2.4	Ansvarig nämnd	5
2.5	Projektorganisation/granskningsansvarig	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Årsredovisningen	6
3.2	Redovisningsprinciper	6
3.3	Balanskrav	7
3.4	Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning	8
3.4.1	Finansiella mål	9
3.4.2	Verksamhetsmål	9
3.5	Resultaträkning	12
3.5.1	Driftredovisning	13
3.6	Balansräkning	14
3.6.1	Poster inom linjen	15
3.7	Kassaflöde	15
3.8	Investeringsredovisning	15
3.9	Sammanställd redovisning	16
3.9.1	Resultaträkning – Koncernen	16

1 Sammanfattning

Vi har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2018. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2018.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap KL¹ bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

1.1 Räkenskaperna och årsredovisningen

De väsentligaste slutsatserna från granskningen kan sammanfattas enligt följande:

- Kommunens resultat uppgår till 1,1 mkr, vilket är 23,6 mkr lägre än budgeterat.
- Kommunens prognostiserade resultat vid delåret (juni) uppgick till -12,2 mkr, en avvikelse mot utfallet på 13,3 mkr.
- Driftsredovisningen visar på stora avvikelser mot budget och prognos, inom Kommunstyrelsen positiva avvikelser och inom Socialnämnden negativa avvikelser.
- Kommunens balanskravsresultat uppgår till -1,9 mkr och kommunen måste vidta åtgärder för att återställa resultatet inom 3 år.

Vi bedömer, beaktat ovan, att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

1.2 Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Finansiella mål

Vår sammanfattande bedömning är att de av fullmäktige fastställda finansiella målen inte har uppnåtts 2018.

Verksamhetsmässiga mål

Uppföljningen av måluppfyllelsen är bra beskriven i årsredovisningen. För de flesta målen finns uppföljning på respektive styrtal. Vi ser även positivt på Kommunstyrelsens

¹ Kommunallag (2017:725)

Östhammars kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

2019-04-15

noteringar om åtgärder kopplade till respektive mål. Vi saknar dock tydligheten vad som är en indikator till varje strategiskt inriktningsområde.

Vår sammanfattande bedömning är således att det är oklart om de av fullmäktige beslutade målen har uppnåtts då tre av fyra av de övergripande målen inte har uppfyllts och ett mål är delvis uppfyllt.

2 Bakgrund

Vi har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2018. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2018.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap KL² bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

2.1 Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, kommunal redovisningslag och god redovisningssed i kommuner och landsting. Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

2.2 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för vårt uttalande avseende huruvida årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande lagar och regler bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag och kommunal redovisningslag
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

2.3 Metod och avgränsningar

Vår granskning sker i den omfattning som följer av God revisionssed i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKL³ och Skyrev⁴. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i allt väsentligt men inte absolut säkerhet försäkra oss att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- Förvaltningsberättelse
- Resultaträkningen
- Balansräkningen
- Kassaflödesanalysen
- Sammanställd redovisning

² Kommunallag (2017:725)

³ Sveriges Kommuner och Landsting

⁴ Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

Östhammars kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

2019-04-15

- Tilläggsupplysningar

Granskningen har genomförts genom:

- ✓ Dokumentstudie av relevanta dokument inklusive årsredovisningen.
- ✓ Intervjuer med berörda tjänstemän.
- ✓ Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.
- ✓ Avstämning av väsentliga poster i resultat- och balansräkning mot erforderliga underlag samt översiktlig analys av övriga poster.

Granskningen har omfattat bokslutet och årsredovisningen för år 2018. Vi har granskat sådan information som är av finansiell natur och som har direkt koppling till den finansiella redovisningen i årsredovisningen i syfte att inhämta tillräckliga revisionsbevis. Vår granskning innebär att vi tar stickprov på de finansiella uppgifterna och att informationen i förvaltningsberättelsen är förenlig med de finansiella delarna, dvs vi granskar inte alla siffror på nämnda sidor.

Vad gäller avsättning och ansvarsförbindelse avseende pensionsåtagandet har vi förlitat oss på de uppgifter kommunen har erhållit från pensionsadministratören Skandia. Vi har i vår granskning inte gjort någon aktuariell granskning.

2.4 Ansvarig nämnd

Granskningen avser Kommunstyrelsens årsredovisning.

Rapporten är faktagranskad av ekonomikontoret.

2.5 Projektorganisation/granskningsansvarig

Granskningen har genomförts av Cecilia Kvist, auktoriserad revisor, Besnik Avdiu, revisor samt Jeff Andersson, revisor. Anders Petersson har deltagit i sin roll som kundansvarig.

3 Resultat av granskningen

3.1 Årsredovisningen

Granskningen har omfattat bokslutet och årsredovisningen för 2018. Vi har granskat sådan information som är av finansiell natur och som har direkt koppling till den finansiella redovisningen i årsredovisningen i syfte att inhämta tillräckliga revisionsbevis.

Nämndernas förvaltningsberättelser regleras inte av KRL⁵, utan betraktas som underlag till kommunens förvaltningsberättelse. Såsom framgår under avgränsning har vi inte granskat nämndvis redovisning.

Innehållet i årsredovisningen regleras i KRL och ska innehålla en förvaltningsberättelse, en resultaträkning, en balansräkning, en kassaflödesanalys och om tillämpligt en sammanställd redovisning.

Förvaltningsberättelsen skall innehålla en översikt över utvecklingen av kommunens eller landstingets verksamhet. Upplysningar skall även lämnas om:

1. sådana förhållanden som inte skall redovisas i balansräkningen eller resultaträkningen men som är viktiga för bedömningen av kommunens eller landstingets resultat eller ställning,
2. sådana händelser av väsentlig betydelse för kommunen eller landstinget som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut,
3. kommunens eller landstingets förväntade utveckling,
4. väsentliga personalförhållanden,
5. andra förhållanden som är av betydelse för styrningen och uppföljningen av den kommunala verksamheten.

Kommentar

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning.

Vi bedömer i stort att den information som lämnas i förvaltningsberättelsen ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Vi vill lyfta fram att vi ser positivt på att kommunen har med Hållbarhetsbokslut i årsredovisningen.

3.2 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen anges under avsnittet "Redovisningsprinciper" att redovisningen skett enligt god kommunal redovisningssed med vilket avses i överensstämmelse med KRL och RKR:s rekommendationer.

I vår granskning har vi stickprovvis granskat om detta påstående stämmer via intervjuer med redovisningsansvarig samt översiktlig avstämning av kommunens årsredovisning mot RKR:s gällande rekommendationer.

⁵ KRL – Lagen om kommunal redovisning (1997:614)

2019-04-15

Kommentar

I år har kommunen minskat antalet redovisningsprinciper jämfört med förra årets årsredovisning.

Vår bedömning utifrån väsentlighetsprincipen är att det saknas flertal redovisningsprinciper för att bedöma om kommunen efterlever RKR:s rekommendationer. I årets årsredovisning finns exempelvis något om RKR 11.4 som kommunen tidigare år har påbörjat sin anpassning utifrån men inte följer fullt ut.

Det finns förbättringsmöjligheter till kommande år när det gäller tillämpning av redovisningsprinciper. Kommunen bör göra en genomgång av vilka redovisningsprinciper kommunen efterföljer och ha med alla i årsredovisningen, ett förslag är att se hur andra kommuner redovisar sina redovisningsprinciper i sin årsredovisning. I Bilaga 1 åskådliggörs hur kommunen skulle kunna redovisa sina redovisningsprinciper.

Vi rekommenderar även kommunen att årligen dokumentera en egen genomgång mellan aktuella redovisningsprinciper och av kommunen tillämpade principer.

Den nya lagförändringen, lagen om kommunal bokföring och redovisning, innebär bland annat nya redovisningsprinciper och viss förflyttning från rekommendationer till lagtext samt värderingsregler som kommunen måste vara uppmärksam på.

3.3 Balanskrav

En kommun ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och denna ska redovisas i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information⁶ om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i KRL och KL.

I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Kommunen redovisar en avstämning av balanskravet enligt KL i förvaltningsberättelsen. Kommunens resultat för året uppgår till 1,1 mkr. Vid avstämning av balanskravet avgår årets realisationsvinster, 3,0 mkr från årets resultat, i enlighet med gällande principer. Justerat resultat enligt balanskravet uppgår därmed till -1,9 mkr.

Kommentar

Kommunens negativa resultat måste återställas senast år 2022.

Östhammars kommuns RUR uppgår till 22,3 mkr.

Vår bedömning är att kommunen redovisar ett korrekt balanskravsresultat. **Vår bedömning** är att kommunen inte klarar balanskravet för helåret.

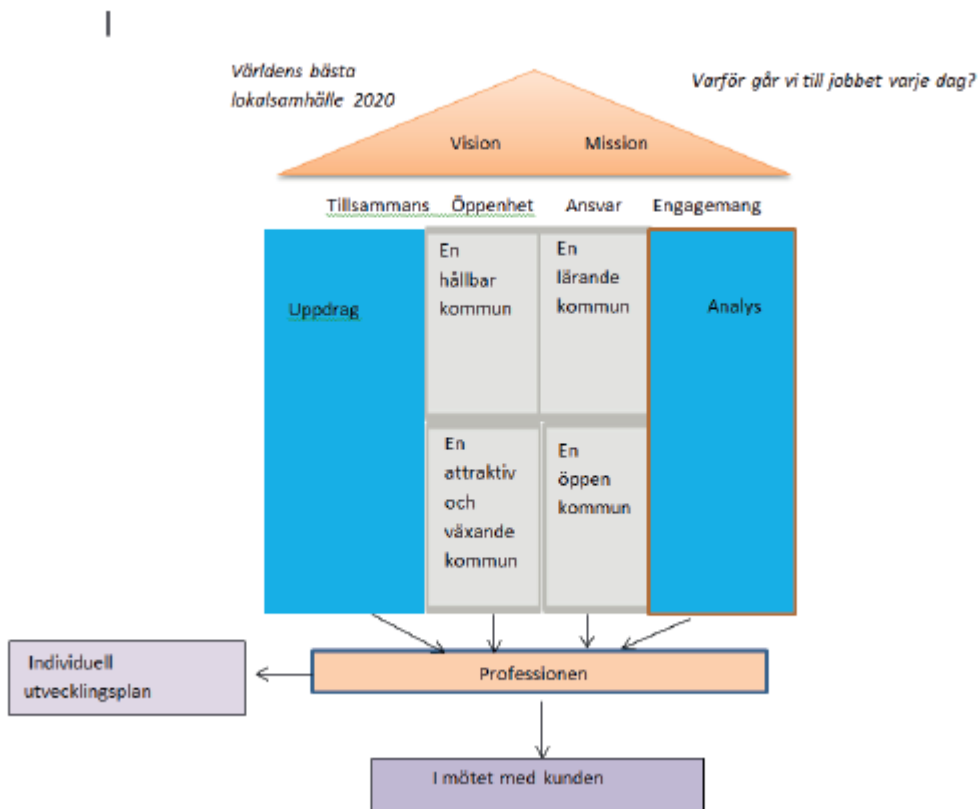
⁶ Oktober 2015

3.4 Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Till budgeten 2018 beslutat fullmäktige om förändrad styrmodell för kommunernas verksamheter, Styrhuset. Syftet med Styrhuset är att ge de förtroendevalda bättre möjlighet att prioritera och verktyg för att styra verksamheternas inriktning och styrning ända ner på enhetsnivå. Modellen bygger på tre delar:

- ✓ Strategiska inriktningsområden – områden som är prioriterade och där förtroendevalda vill se en förändring.
- ✓ Uppdrag – ges av den politiska nivån till förvaltningarna.
- ✓ Analysfakta – nyckeltal som nämnderna vill följa för att kunna mäta sin verksamhet och att de genomgår önskvärda förändringar.

Källa: Budget 2018, Flerårsplan 2019-2021

I den av fullmäktige fastställda budgeten för år 2018 med flerårsplan för 2019-2021 finns de strategiska inriktningsområden som gäller från och med 2018: Östhammars kommun ska ha en ekonomi och verksamhet med god ekonomisk hushållning, både i kort- och långsiktigt perspektiv. Till det finns fyra inriktningsområden;

Östhammars kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

2019-04-15

- ✓ En attraktiv och växande kommun
- ✓ En hållbar kommun
- ✓ En lärande kommun
- ✓ En öppen kommun

Till dessa områden finns det 12 resultatmått kopplade, se vidare under 3.4.1 och 3.4.2.

3.4.1 Finansiella mål

I den av fullmäktige fastställda budgeten för år 2018 med flerårsplan för 2019-2021 har fullmäktige beslutat om följande styrtal när det gäller finansiella mål:

Mål fastställda av fullmäktige	Måltal	Utfall	Kommunens bedömning
Resultatöverskott i procent av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning till minst 2 %	2,0%	0,0 %	Kommunen uppfyller inte målet.
Samtliga styrelser och nämnder följer budget	100%		Kommunen uppfyller inte målet för varje nämnd och styrelse. En nämnd uppfyller, två nämnder har överskott och två nämnder har underskott.

Kommentar

Vi noterar i likhet med tidigare års rapporter att målet avseende budgetföljsamhet avser underskott och inte överskott, då kommunens bedömning är att målet uppnås trots budgetavvikelse. Vi rekommenderar Kommunstyrelsen att verka för att tydliggöra vad som avses med att "följa budget". Lednings- och verksamhetsstöd är medvetna om detta och har det som en förbättringspunkt men har inte hunnit genomföra detta under året.

Vi finner kommunens bedömning lite oklar när det gäller budgetmålet och i årsredovisningen finner vi inte måltal så som det visas i budgeten. Vi rekommenderar att kommunen ser över sin redogörelse och återsrapportering i årsredovisningen.

Vår sammanfattande bedömning är att de av fullmäktige fastställda finansiella målen inte har uppnåtts 2018.

3.4.2 Verksamhetsmål

Lagstiftaren ställer krav på att mål och riktlinjer av betydelse för god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv skall upprättas. Dessa mål skall följas upp och kommenteras i samband med upprättandet av årsredovisning och delårsrapport.

Östhammars kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

2019-04-15

Östhammars kommunfullmäktige har antagit strategiska inriktningsområden som gäller från och med 2018. Östhammars kommun ska ha en ekonomi och verksamhet med god ekonomisk hushållning, både i kort- och långsiktigt perspektiv. Till de fyra inriktningsområdena; en attraktiv och växande kommun, en hållbar kommun, en lärande kommun och en öppen kommun finns 12 resultatmått.

En attraktiv och växande kommun			
Resultatmått	Måltal	Utfall	Måluppfyllelse
Befolkningsutvecklingen, nettoökning av befolkningen	300	121	
Företagarnas nöjdhet med kommunens service – NKI Insikten	70	72	
Kommunens boendeattraktivitet, Fokus bäst att bo - ranking	25	43	

En hållbar kommun			
Resultatmått	Måltal	Utfall	Måluppfyllelse
Långsiktiga finansieringen av välfärdstjänster, resultat i % av skatter och bidrag	2%	0,1%	
Välmående och hälsa, uppmätt och upplevd hälsa i befolkningen	70%	Inget utfall, 1)	
Aktuell hållbarhetsranking av kommuner	150	147	

1) Undersökning sker var 4:e år och ingen mätning har skett

En lärande kommun			
Resultatmått	Måltal	Utfall	Måluppfyllelse
Gymnasieexamen, andelen elever som inom 4 år tagit examen	70%	78,7%	
Kompetensförsörjning internt och externt, andel genomförda rekryteringar i vårt geografiska område	Nytt (finns inget måltal)	2,55	2)
Den egna organisationens lärande och utveckling, andel av de anställda som fått en fortbildning om mer än två dagar	Nytt (finns inget måltal)	96%	2)

2) Kommunen kan inte bedöma målet då det inte finns något måltal att förhålla sig till.

En öppen kommun			
Resultatmått	Måltal	Utfall	Måluppfyllelse
Andelen invånare som upplever att de har inflytande	35%	34%	
Andelen invånare som har förtroende för kommunen	40%	39%	
Andelen invånare som känner sig trygga	70%	64%	

Kommentar

Uppföljningen av måluppfyllelsen är bra beskriven i årsredovisningen. För de flesta målen finns uppföljning på respektive styrtal. Vi ser även positivt på Kommunstyrelsens noteringar om åtgärder kopplade till respektive mål. Vi saknar dock tydligheten vad som är en indikator till varje strategiskt inriktningsområde.

Likt tidigare år finns ingen uppdelning mellan verksamhetsmål med bäring på god ekonomisk hushållning och övriga verksamhetsmål, varför vi måste bedöma alla av Kommunfullmäktige fastställda verksamhetsmål.

Sammanfattningsvis är vår bedömning att kommunen efterlever KL:s krav på avstämning av mål för verksamheten.

2019-04-15

Vi anser att den sammanfattande bedömningen som finns per strategiskt inriktningsområde kan förbättras genom att vara tydligare huruvida om kommunen har uppnått målet som fullmäktige har beslutat om eller inte.

Vår sammanfattande bedömning är således att det är oklart om de av fullmäktige beslutade målen har uppnåtts då tre av fyra av de övergripande målen inte har uppfyllts och ett mål är delvis uppfyllt.

3.5 Resultaträkning

Belopp i mkr	2018-12-31	Budget 2018	Avvikelse mot budget	Prognos 2018	Avvikelse mot prognos	2017-12-31
Verksamhetens nettokostnader	-1 234,3	-1 205,7	-28,6	-1 246,9	12,6	-1 175,0
Förändring i %, jmf med f g år	5,0		5,0			10,6
Skatteintäkter och statsbidrag	1 234,2	1 236,4	-2,2	1 234,7	-0,5	1 197,8
Förändring i %, jmf med f g år	3,0		3,0			5,5
Finansnetto	1,2	-6,0	7,2	0,0	1,2	0,6
Årets resultat	1,1	24,7	-23,6	-12,2	13,3	23,4
Nettokostnader inkl. finansnetto i relation till skatteintäkter och bidrag %	99,9	98,0	1,9	101,0		98,0

Kommentar

En kommuns långsiktiga utveckling är beroende av att intäkterna ökar mer än kostnaderna för att inte urholka det egna kapitalet.

Kommunens resultat uppgår till 1,1 mkr, en avvikelse mot budget på -23,6 mkr och mot prognosen upprättad i delåret +13,3 mkr. Stor förklaring till avvikelserna mot budget är att driftredovisningen är högre än budgeterat och att skatteintäkterna är lägre än budgeterat medan finansnettot är bättre än budget.

Likt tidigare är vår notering att hög prognossäkerhet är av stor vikt för att ge beslutsfattare relevanta och rättvisande beslutsunderlag.

Det är av stor vikt att kommunen arbetar aktivt med att få balans i ekonomin för att klara av framtida utmaningar både i minskade intäkter/ökade kostnader samt investeringsbehoven som föreligger.

Vår bedömning är att resultaträkningen i allt väsentligt är korrekt och att resultatet i årsredovisningen ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning.

3.5.1 Driftredovisning

Driftsredovisning per nämnd (mkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse mot budget	Prognos 2018	Utfall 2017	Avvikelse mot prognos
Kommunstyrelsen, varav:	-160,3	-175,8	15,5	-180,9	-163,4	20,6
<i>finansförvaltningen</i>	-11,9	-9,9	-2,0	-12,8	-9,0	0,9
<i>kommunledningskontoret</i>	-100,4	-109,3	8,9	-110,5	-98,9	10,1
<i>enh för arbete och sysselsättn</i>	-4,3	-8,9	4,6	-7,9	-5,3	3,6
<i>teknisk förvaltning</i>	-43,7	-47,8	4,1	-48,8	-50,2	5,1
Lokal Säkerhetsnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bygg- och miljönämnd	-7,6	-5,9	-1,7	-6,4	-8,2	-1,2
Kultur- och fritidsnämnd	-32,9	-39,3	6,4	-37,8	-34,3	4,9
Barn- och utbildningsnämnd	-537,3	-537,2	-0,1	-537,2	-522,8	-0,1
Socialnämnd	-496,1	-447,6	-48,5	-485,6	-446,3	-10,5
Summa	-1 234,2	-1 205,8	-28,4	-1 247,9	-1 175,0	13,7

Kommentar

Den totala avvikelsen mellan budget och utfall uppgår till -28,4 mkr där den främsta negativa avvikelsen finns inom Socialnämnden. Inom Socialnämnden återfinns det verksamheter med både positiva och negativa avvikelser. Anledningen till den stora avvikelsen finns inom individ- och familjeomsorgen och äldreomsorgen.

Kommunstyrelsen har en positiv avvikelse mot budget på 15,5 mkr. Förklaringen till det är ökade intäkter på flera områden, sparpaket och att kostnader för integration och flyktingmottagning fördelas ojämnt över introduktionsperioden.

Vi ser det som mycket angeläget att krav ställs på nämnderna att hålla sig inom tilldelade budgetramar samt att vidta åtgärder så snart det finns risk för budgetöverskridande. I detta sammanhang har Kommunstyrelsen ett stort ansvar att inom ramen för sin uppsiktsplikt följa verksamheternas arbete.

3.6 Balansräkning

Belopp i mkr	Kommunen		Koncernen	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Balansomslutning	1 486,7	1 506,3	2 545,3	2 525,5
Redovisat eget kapital	735,8	734,7	922,6	897,6
Ansvarförbindelse	456,8	467,1		
Eget kapital inkl. ansvarförpliktelse	279,0	267,6	922,6	897,6
Redovisad soliditet	49,5%	48,8%	36,2%	35,5%
Soliditet med hänsyn till ansvarförpliktelse	18,8%	17,8%		
Anläggningstillgångar	1 210,8	1 123,2	2 229,4	2 116,5
Omsättningstillgångar	275,9	383,1	315,8	408,9
Avsättningar	43,5	42,9	75,9	80,8
Långfristiga skulder	436,2	440,2	1 056,0	1 159,5
Kortfristiga skulder	271,2	288,5	490,7	387,5
Balanslikviditet	101,7%	132,8%	64,4%	105,5%

Kommentar

Soliditeten visar betalningsförmågan på lång sikt. Soliditeten fortsätter att öka och uppgår till 18,8 % med hänsyn taget till pensionskulden som redovisas som ansvarförpliktelser.

Pensionsförpliktelser som redovisas som ansvarförbindelser inklusive löneskatt uppgår till 456,8 mkr (467,1 mkr).

Balanslikviditeten, betalningsförmågan på kort sikt, har minskat jämfört med förra året. Kommunen har över 100% vilket visar på att fordringarna är större än skulderna på kort sikt medan koncernen har större skulder än tillgångar, det vill säga svårt att betala sina skulder på kort sikt.

Anläggningstillgångar

Vi noterar att kommunen påbörjat övergången till komponentredovisning men inte kommit i mål. Komponentredovisning infördes redan 2014 som god redovisningssed enligt RKR 11.4 och vår bedömning är att kommunen skyndsamt måste övergå till att tillämpa komponentredovisning på hela tillgångsmassan som omfattas (byggnader, gator och vägar m m)

Vår bedömning är att den av kommunen fastställda balansräkningen är uppställd i enlighet med KRL samt att upptagna tillgångar, avsättningar och skulder existerar och är fullständigt redovisade och rätt periodiserade.

3.6.1 Poster inom linjen

Kommentar

Det saknas uppgifter för koncernen gällande poster inom linjen och tillhörande noter. Förslagsvis, till kommande år, skickar kommunen ut instruktioner till dotterbolagen om vilka uppgifter de behöver för att kunna sammanställa alla finansiella siffror.

3.7 Kassaflöde

Kassaflödesanalys beskriver hur verksamhet och investeringar finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning. Den tillämpade modellen synes överensstämma med RKR:s rekommendation 16.2.

Sammanställning kassaflödesanalys	2018 Kommun	2017 Kommun	2018 Koncern	2017 Koncern
Löpande verksamheten	55,9	145,3	223,4	129,5
Investeringsverksamheten	-147,6	10,1	-209,6	-211,6
Finansieringsverksamheten	-3,9	-24,1	-103,5	241,3
Periodens kassaflöde	-95,7	131,3	-89,7	159,2
Likvida medel vid årets början	230,8	99,5	247,1	99,5
Likvida medel vid årets slut	135,1	230,8	155,6	247,1

Kommentar

Vår bedömning är att kassaflödet för kommunen är rätt redovisat. Kassaflödet för koncernen stämmer dock inte vad gäller utgående balans 2017 mot ingående balans 2018.

3.8 Investeringsredovisning

Kommunens investeringsredovisning redovisas i enlighet med KRL under förvaltningsberättelsen.

Årets investeringar uppgår till 136,4 mkr mot budgeterat 306,0 mkr. Avvikelsen på 169,5 mkr beror främst på att tekniska förvaltningen inte följt budgeten.

Kommentar

Åtterredovisningen är tydlig och bra där större projekt särredovisas med relevanta siffror såsom budget 2018, utfall 2018, total budget, totalt utfall samt prognos. Vi rekommenderar att kommunen även har med kommentarer till projekten, tidigare år har det funnits kortare redogörelser under investeringsredovisningen.

2019-04-15

Vi har i vår granskning noterat att det svårt att härleda investeringar till beslut och även till budgeten samt att om det uppkommer avvikelser i ett investeringsprojekt går det inte att härleda till nya beslut. Vi har även noterat att det är svårt att följa projektets fas och om de följer plan samt härleda fakturor/kostnader till ett visst projekt. I vår granskning framkom att projektledarna oftast har kontroll över sina projekt men ekonomiavdelningen som bokför allt har svårt att härleda kostnaderna till rätt projekt. Vår rekommendation är att kommunen förbättrar sina rutiner kring uppföljning av projekten. Ett förslag är att ange projektnummer eller liknade på fakturorna så att de lätt går att härleda till projekten.

Vi rekommenderar att kommunen ser över budgeten för investeringarna eftersom den inte uppnås år efter år, vilket kan innebära att trovärdigheten minskar.

3.9 Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen har såvitt vi kunnat finna upprättats i enlighet med RKR:s rekommendation 8.2. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en sammanfattande bild av kommunens ekonomiska resultat, ställning och åtaganden.

Enligt KRL 8 kap 2 § ska den sammanställda redovisningen omfatta de juridiska personerna i vilka kommunen har ett betydande inflytande. Enligt RKR 8:2 framgår att betydande inflytande förutsätts föreligga när kommunen innehar minst 20 % av rösterna i en annan juridisk person, men även andra faktorer ska beaktas. Det finns dock möjlighet att göra avsteg från principen om företaget har en ringa omsättning eller balansomslutning.

I den sammanställda redovisningen ingår förutom kommunen följande enheter:

- Stiftelsen Östhammarshem, 100 %
- Hargs Hamn AB, 89 %
- Dannemora Gruvfastigheter AB, 100 % (vilande bolag)
- Östhammar Vård och Omsorg AB, 100 % (vilande bolag)
- Östhammar Industrifastigheter AB, 100 % (vilande bolag)
- Östhammar Vatten AB, 1 % men har bestämmande inflytande

3.9.1 Resultaträkning – Koncernen

Principiellt kan sägas att nyckeltalen för kommunkoncernen är väl så viktiga som kommunens då de återspeglar alla kommunens aktiviteter, oavsett om de organiserats inom kommunen eller via kommunens bolag.

Belopp i mkr	2018-12-31	2017-12-31
Verksamhetens nettokostnader	-1 205,7	-1 145,7
Skatteintäkter och statsbidrag	1 234,2	1 197,8
Finansnetto	-6,7	-7,4
Skatt	-0,4	-7,9

Östhammars kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

2019-04-15

Årets resultat	21,5	36,9
Nettokostnader inkl. finansnetto i relation till skatteintäkter och bidrag	98,2	96,3

Årets resultat exklusive koncernjusteringar fördelas enligt nedan:

Årets resultat	2018	2017
Stiftelsen Östhammarshem	15,5	13,4
Hargs Hamn AB	0,0	0,0
Dannemora Gruvfastigheter AB	0,0	0,0
Östhammar Vatten AB	0	-2
Årets resultat utan kommunen	15,5	11,4
Kommunen	1,1	23,5
Elimineringar	4,9	2,1
Koncernens årsresultat	21,5	37,0

Kommentar

Vi rekommenderar att kommunen ser över kunskapsnivån när det gäller koncernredovisning för att säkerställa att det blir rätt i koncernredovisningen i både delårsrapporter och årsredovisningar samt inhämtar information från alla dotterbolagen.

Vi rekommenderar att kommunen ser över rutinerna vid upprättande av koncernredovisningen. Nu sammanställs koncernen i en excelfil som är svår att följa och stämma av samt att det saknas koncernverifikationer och kommunen följer inte bokföringslagen. Under 2018 har kommunen förvärvat del av Hargs Hamn AB och vid ett förvärv ska kommunen upprätta en förvärvsanalys, vilket inte har gjorts. Detta har lett till följdfel gällande bokföringen och redovisning av koncernen i årsredovisningen.

Vår rekommendation är att kommunen funderar på inköp av ett bokslutsprogram avseende koncernredovisning alternativt att uppdelningen görs på en mer detaljerad nivå för att lättare kunna göra uppföljningar och avstämningar av posterna i årsredovisningen samt för att lättare kunna upptäcka och härleda eventuella fel.

Östhammars kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

2019-04-15

2019-04-15

KPMG AB

Cecilia Kvist

Auktoriserad revisor

Anders Petersson

Certifierad kommunal yrkesrevisor

Bilaga 1

REDOVISNINGSPRINCIPER

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning vilket bland annat innebär att principerna är oförändrade jämfört med föregående år.

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Nedan lämnas kommentarer till de redovisningsprinciper kommunen använt samt avvikelser jämfört med lagstiftning och rekommendationer.

Avvikelser

Materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4)

Enligt RKR 11.4 ska ackumulerade anskaffningsvärden och avskrivningar för varje anläggningstillgångsslag redovisas i not, p.g.a. brister i nuvarande system kan det inte redovisas på ett tillförlitligt sätt.

Sammanställd redovisning (RKR 8.2)

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund i vilka Flens kommun har minst tjugo procents inflytande.

Från och med 1 januari 2015 har Flens kommun via ett nybildat dotterbolag tagit över ägandet av det flesta fastigheterna som tidigare ägdes av Stiftelsen Hälleforsnäs Bruksfastigheter.

Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår i avsnittet Kommunkoncernen.

Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en samlad helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning oberoende av i vilken juridisk form verksamheten bedrivs. Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden och med hänsyn till specificering enligt proportionell konsolideringsmetod. Kommunens bokförda värden på aktier i de kommunala bolagen har eliminerats mot bolagens eget kapital. I koncernens eget kapital ingår efter eliminering, förutom kommunens eget kapital, endast den del av de kommunala bolagens eget kapital som motsvarar ägd andel. Tillgångar och skulder samt intäkter och kostnader har upptagits till så stor del som motsvarar ägd andel. Därefter har interna mellanhavanden eliminerats med ägd andel.

Jämförelsestörande och extraordinära poster (RKR 3.1)

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen och/eller i kassaflödesrapporten.

Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande och överstiger 10 mnkr. Dessutom redovisas alltid kommunens realisationsvinster vid fastighetsförsäljningar samt kostnader och intäkter för tomtförsäljning i samband med markexploatering som jämförelsestörande.

En post skall klassificeras som extraordinär om följande tre kriterier samtidigt är uppfyllda:

- Händelsen eller transaktionen som ger upphov till posten saknar ett tydligt samband med den ordinarie verksamheten.
- Händelsen eller transaktionen är av sådan typ att den inte kan förväntas inträffa ofta eller regelbundet.
- Posten uppgår till ett väsentligt belopp.

Skatteintäkter (RKR 4.2)

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på Sveriges kommuner och landsting (SKL:s) decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 4.2.

Statsbidrag till anläggningstillgångar och anslutningsavgifter (RKR 18.1)

Rekommendationen 18.1 Intäkter från avgifter, bidrag och försäljningar innebär att statsbidrag till anläggningstillgångar och anslutningsavgifter periodiseras över respektive anläggningstillgångs nyttjandeperiod.

Övriga intäkter

Investeringsbidrag har tagits upp som en långfristig skuld och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod.

Avskrivningar (RKR 11.4)

Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. Avskrivning påbörjas månaden efter investeringen tagits i bruk. Nedskrivning av anläggningstillgångens värde sker vid bestående värdenedgång. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar.

Avskrivningstider	
Verksamhetsfastigheter	10-50 år
Hysesfastigheter	10-33 år
Gator och vägar	20-33 år
Maskiner och inventarier	5-10 år
Fordon	3-20 år
Datorer	3 år
Mark	skrivs ej av
Konst	skrivs ej av

Huvudregeln för vad som betraktas som investering i Flens kommun är att inköpet har en nyttjandeperiod på minst tre år och ett anskaffningsvärde på minst 25 tkr exklusive moms.

Korttidsinventarier, det vill säga, inventarier som antas ha en livslängd om högst tre år

eller har ett värde som understiger 25 tkr har kostnadsförts direkt vid anskaffning.

Nedlagda kostnader vid pågående projekt redovisas som pågående arbeten till dess att de tas i bruk.

Exploateringsmark klassificeras som omsättningstillgång i balansräkningen.

Komponentavskrivning

Under 2014 förändrades regelverket för anläggningsredovisning. Kravet på komponentavskrivning infördes. Arbetet är dock ej färdigställt.

Anläggningstillgångar (RKR 11.4)

Anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet reducerat med eventuella investeringsbidrag och faktiska av- och nedskrivningar.

Kassa och bank

Hela behållningen på koncernkontot i kommunens balansräkning redovisas i Kassa och bank. Ställningen på respektive bolags konto redovisas som kortfristig skuld eller fordran.

Pensioner (RKR 2.1, 2.2, 7.1, 10.2, 17.1)

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS07.

Pensioner redovisas enligt blandmodellen vilket innebär att pensioner inklusive löneskatt intjänade till och med 31 december 1997 behandlas som ansvarsförbindelse.

Pensionsåtaganden avseende det individuella valet, och som intjänats under perioden, har kostnadsförts och redovisats som kortfristig skuld. Det gäller även den särskilda löneskatten för individuella delen. Åtaganden för visstids- eller särskild ålderspension samt intjänad pension på löneandelar över 7,5 basbelopp har kostnadsförts under perioden samt redovisats som avsättning i balansräkningen.

Östhammars kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

2019-04-15

From 1 januari 2014 gäller A-KAP-KL för födda 1986 eller senare.

Även pensionsåtaganden för förtroendevalda politiker redovisas i resultat och balansräkningen.

I november 2014 beslutade kommunfullmäktige att uppdra till Flens Kommunfastigheter AB (FKAB) och Flen Vatten och Avfall AB (FVAAB) att omvandla bolagens koncerninterna lån till externa lån. Tillsammans med försäljning av resten av kommunens verksamhetsfastigheter till FKAB 1 oktober 2015 innebar detta att kommunen hade ett likviditetsöverskott att hantera. I december 2015 beslutade kommunfullmäktige "att betala in max 330 miljoner kronor inklusive löneskatt som försäkring till KPA av kommunens pensionsskuld vilken ligger som ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998." Pengarna betalades in till KPA 23 december 2015. Försäkringen gäller från och med 2016-01-01 därför visar ansvarsförbindelser för pensionsförpliktelser sänkning först under 2016.

Semesterlöneskulden

Semesterlöneskulden avser ej uttagna semesterdagar vid periodens slut. Tillsammans med okompenserad övertid och därpå upplupen arbetsgivaravgift redovisas de som en kortfristig skuld och belastar resultatet på det år de intjänas.

Leasing- och hyresavtal (RKR 13.2)

Flens kommun har för närvarande bara operationella leasingavtal och dessa bokförs ej som tillgång utan som kostnad på resultatet.

Tillfälligt statsbidrag för mottagning av flyktingar

Riksdagen har beslutat om anslaget 1:5 tillfälligt stöd till kommuner och landsting för budgetåret 2015. Anslaget får användas för statsbidrag med anledning av flyktingsituationen. Det tillfälliga stödet avser att även täcka kostnader 2016.

Enligt Rådet för kommunal redovisning bör inkomsten periodiseras antingen med en jämn fördelning from december 2015 eller från den månad 2015 när kommunen bedömt att kostnaderna för flyktingsituationen började öka i betydande omfattning, tom 2016.

66,8 mnkr i tillfälligt stöd från staten med anledning av flyktingsituation betalades in till Flens kommun i december 2015. Anslaget redovisades 2015 som en förutbetalad skatteintäkt (Not 18) för att täcka 2016 års kostnader.